

📌 व्याकरण आधारित प्रश्न (Grammar Questions)

1. 'पाद' शब्दस्य द्वितीया विभक्तिः एकवचनं किम्?

- (A) पादम्
- (B) पादौ
- (C) पादे
- (D) पादाः

✓ उत्तरः (A) पादम्

2. 'धेनुः' शब्दस्य सप्तमी विभक्तिः एकवचनं किम्?

- (A) धेनौ
- (B) धेनुषु
- (C) धेनोः
- (D) धन्याम्

✓ उत्तरः (C) धेनोः

3. 'गच्छ' इत्यस्य लट्लकारे प्रथमपुरुष एकवचनं किम्?

- (A) गच्छति
- (B) गच्छन्ति
- (C) गच्छामि
- (D) गच्छसि

✓ उत्तरः (A) गच्छति

4. 'रामः वनं गच्छति।' इत्यस्मिन् वाक्ये 'वनं' पदस्य कारकं किम्?

- (A) कर्ता
- (B) कर्म
- (C) करण
- (D) अपादान

✓ उत्तरः (B) कर्म

5. 'अहम्' इत्यस्य बहुवचनं किम्?

- (A) अहम्
- (B) आवाम्
- (C) वयम्
- (D) त्वम्

✓ उत्तरः (C) वयम्

6. 'उपविश' इत्यस्य लोट् लकारे मध्यम पुरुष बहुवचन रूपं किम्?

- (A) उपविशन्तु
- (B) उपविशत
- (C) उपविशामि

(D) उपविशाथ

✓ उत्तर: (D) उपविशाथ

7. 'पठति' इत्यस्मिन् कः धातुः अस्ति?

(A) पठ्

(B) पत्

(C) पृच्छ्

(D) लिख्

✓ उत्तर: (A) पठ्

8. 'गृहं गच्छामि।' इत्यस्मिन् 'गृहं' पदस्य विभक्तिः कति?

(A) प्रथमा

(B) द्वितीया

(C) तृतीया

(D) चतुर्थी

✓ उत्तर: (B) द्वितीया

9. 'सः पठति' इत्यस्मिन् कः उपपदविभक्तिः अस्ति?

(A) प्रथमा

(B) द्वितीया

(C) पंचमी

(D) सप्तमी

✓ उत्तर: (A) प्रथमा

10. 'नदी' शब्दस्य द्वितीया विभक्तिः बहुवचनं किम्?

(A) नद्यः

(B) नदीनाम्

(C) नद्यासु

(D) नदीः

✓ उत्तर: (D) नदीः

---

📌 साहित्य आधारित प्रश्न (Literature Questions)

11. वसंत ऋतुः कथं कथ्यते?

(A) शीत ऋतुः

(B) ग्रीष्म ऋतुः

(C) ऋतुराजः

(D) वर्षा ऋतुः

✓ उत्तर: (C) ऋतुराजः

12. 'रामायण' ग्रंथस्य कर्ता कः अस्ति?

- (A) कालिदासः
- (B) व्यासः
- (C) बाल्मीकि
- (D) भवभूति

✓ उत्तरः (C) बाल्मीकि

13. महाभारतस्य लेखकः कः?

- (A) बाल्मीकि
- (B) चाणक्यः
- (C) कालिदासः
- (D) व्यासः

✓ उत्तरः (D) व्यासः

14. 'मेघदूतम्' ग्रंथस्य कर्ता कः?

- (A) बाणभट्टः
- (B) कालिदासः
- (C) भवभूति
- (D) विष्णु शर्मा

✓ उत्तरः (B) कालिदासः

15. 'पञ्चतन्त्र' कथासंग्रहस्य रचनाकारः कः?

- (A) चाणक्यः
- (B) बाणभट्टः
- (C) विष्णु शर्मा
- (D) माघः

✓ उत्तरः (C) विष्णु शर्मा

16. 'शकुन्तला' नाटकं कस्य कृतिः अस्ति?

- (A) कालिदासः
- (B) भवभूति
- (C) अश्वघोषः
- (D) विष्णु शर्मा

✓ उत्तरः (A) कालिदासः

17. 'भगवद्गीता' ग्रंथस्य संवादः केन सह अस्ति?

- (A) अर्जुनः – कृष्णः
- (B) भीमः – द्रोणः
- (C) युधिष्ठिरः – भीष्मः
- (D) दुर्योधनः – कर्णः

✓ उत्तरः (A) अर्जुनः – कृष्णः

---

 शब्दार्थ और अनुवाद (Word Meanings & Translations)

18. 'गजः' इत्यस्य अर्थः कः?

- (A) सिंहः
- (B) अश्वः
- (C) हस्ती
- (D) वृक्षः

✓ उत्तरः (C) हस्ती

19. 'नवीनः' इत्यस्य पर्यायः कः?

- (A) पुरातनः
- (B) नूतनः
- (C) शीतलः
- (D) सरलः

✓ उत्तरः (B) नूतनः

20. 'गृहे' इत्यस्य अनुवादः किं?

- (A) घर में
- (B) घर का
- (C) घर से
- (D) घर को

✓ उत्तरः (A) घर में

---

 विविध (Miscellaneous Questions)

21. 'नमः' इत्यस्य सही अनुवादः कः?

- (A) नमस्ते
- (B) धन्यवाद
- (C) आभार
- (D) स्वागत

✓ उत्तरः (A) नमस्ते

22. 'विद्या' इत्यस्य समानार्थक शब्दः कः?

- (A) धनम्
- (B) ज्ञानम्
- (C) सुखम्
- (D) योगः

✓ उत्तरः (B) ज्ञानम्

23. 'शिवः' इत्यस्य समानार्थकः कः?

- (A) विष्णुः
- (B) रुद्रः
- (C) ब्रह्मा
- (D) यमः

✓ उत्तरः (B) रुद्रः

24. 'चंद्रमा' इत्यस्य संस्कृत पर्यायः कः?

- (A) रविः
- (B) शशाङ्कः
- (C) सूर्यः
- (D) अग्निः

✓ उत्तरः (B) शशाङ्कः

25. 'गुरुः' इत्यस्य स्त्रीलिंग रूपं किम्?

- (A) गुरु
- (B) गुर्वी
- (C) गुरुश्री
- (D) गुरुशः

✓ उत्तरः (B) गुर्वी

---

 व्याकरण आधारित प्रश्न (Grammar Questions)

26. 'लता' शब्दस्य तृतीया विभक्तिः एकवचनं किम्?

- (A) लतायः
- (B) लतायाम्
- (C) लतया
- (D) लतासु

✓ उत्तरः (C) लतया

27. 'पठ्' धातोः लृट् लकारे प्रथमपुरुष एकवचन रूपं किम्?

- (A) पठिष्यति
- (B) पठित
- (C) पठतु
- (D) पठेयम्

✓ उत्तरः (A) पठिष्यति

28. 'सः गच्छति।' इत्यस्मिन् पदे 'सः' पदस्य कारकं किम्?

- (A) कर्ता
- (B) कर्म

(C) करण

(D) अपादान

✓ उत्तर: (A) कर्ता

29. 'मम' इत्यस्य विभक्तिः कति?

(A) प्रथमा

(B) चतुर्थी

(C) पंचमी

(D) षष्ठी

✓ उत्तर: (D) षष्ठी

30. 'गृहम्' इत्यस्य समासः कः?

(A) तत्पुरुष

(B) द्वंद्व

(C) बहुव्रीहि

(D) कर्मधारय

✓ उत्तर: (A) तत्पुरुष

31. 'रामेण' इत्यस्मिन् कारकं किम्?

(A) कर्ता

(B) कर्म

(C) करण

(D) संप्रदान

✓ उत्तर: (C) करण

32. 'पुत्रस्य' इत्यस्य स्त्रीलिंग रूपं किम्?

(A) पुत्रायाः

(B) पुत्राणि

(C) पुत्रस्याः

(D) पुत्रायाम्

✓ उत्तर: (A) पुत्रायाः

33. 'कृष्णस्य गृहम् अस्ति।' इत्यस्मिन् वाक्ये 'कृष्णस्य' इत्यस्य कारकं किम्?

(A) संप्रदान

(B) संबंध

(C) अपादान

(D) करण

✓ उत्तर: (B) संबंध

34. 'नदी' शब्दस्य तृतीया विभक्तिः बहुवचनं किम्?

(A) नद्यः

- (B) नद्यासु
- (C) नदीभिः
- (D) नदीनाम्
- ✓ उत्तर: (C) नदीभिः

35. 'अहं गच्छामि।' इत्यस्मिन् 'अहं' पदस्य वचनं किम्?

- (A) एकवचनम्
- (B) द्विवचनम्
- (C) बहुवचनम्
- (D) मध्यमपुरुष
- ✓ उत्तर: (A) एकवचनम्

---

📌 साहित्य आधारित प्रश्न (Literature Questions)

36. 'अभिज्ञानशकुन्तलम्' इत्यस्य लेखकः कः?

- (A) कालिदासः
- (B) भवभूति
- (C) अश्वघोषः
- (D) बाणभट्टः
- ✓ उत्तर: (A) कालिदासः

37. 'पंचतन्त्र' कथासंग्रहः केन लिखितः?

- (A) विष्णु शर्मा
- (B) भासः
- (C) बाल्मीकि
- (D) व्यासः
- ✓ उत्तर: (A) विष्णु शर्मा

38. महाभारतस्य युद्धं कति दिवसेषु अभवत्?

- (A) 18
- (B) 21
- (C) 16
- (D) 25
- ✓ उत्तर: (A) 18

39. 'मृच्छकटिकम्' इत्यस्य रचनाकारः कः?

- (A) भासः
- (B) अश्वघोषः
- (C) शूद्रकः

(D) विष्णु शर्मा

✓ उत्तर: (C) शूद्रकः

40. 'अर्थशास्त्र' ग्रंथस्य रचनाकारः कः?

(A) चाणक्यः

(B) व्यासः

(C) बाल्मीकि

(D) कालिदासः

✓ उत्तर: (A) चाणक्यः

---

📌 शब्दार्थ और अनुवाद (Word Meanings & Translations)

41. 'अश्वः' इत्यस्य समानार्थकः कः?

(A) तुरंगः

(B) गजः

(C) वृक्षः

(D) सिंहः

✓ उत्तर: (A) तुरंगः

42. 'विद्या' इत्यस्य समानार्थकः कः?

(A) धनम्

(B) ज्ञानम्

(C) तेजः

(D) सौंदर्यम्

✓ उत्तर: (B) ज्ञानम्

43. 'गृहं' इत्यस्य पर्यायवाची पदं किम्?

(A) निवासः

(B) वाहनम्

(C) पुस्तकः

(D) व्याकरणम्

✓ उत्तर: (A) निवासः

44. 'जलम्' इत्यस्य समानार्थकः कः?

(A) अन्नम्

(B) वारि

(C) शस्त्रः

(D) सूर्यः

✓ उत्तर: (B) वारि

45. 'शुभम्' इत्यस्य विपरीतपदम् किम्?

- (A) अशुभम्
- (B) सुंदरम्
- (C) महत्
- (D) लघु

✓ उत्तर: (A) अशुभम्

---

#### ✿ विविध (Miscellaneous Questions)

46. 'सप्त' इत्यस्य संख्यावाचकं पदं किम्?

- (A) षड्
- (B) अष्ट
- (C) सप्तति
- (D) सप्त

✓ उत्तर: (D) सप्त

47. 'रामायण' कथायाः मुख्यः पात्रः कः?

- (A) अर्जुनः
- (B) भीमः
- (C) रामः
- (D) कृष्णः

✓ उत्तर: (C) रामः

48. 'अमृतं' इत्यस्य सही अनुवादः कः?

- (A) जहर
- (B) विष
- (C) अमृत
- (D) अन्न

✓ उत्तर: (C) अमृत

49. 'मित्रं' इत्यस्य स्त्रीलिंग रूपं किम्?

- (A) मित्रा
- (B) मित्रः
- (C) मित्री
- (D) मित्रम्

✓ उत्तर: (C) मित्री

50. 'रजनी' इत्यस्य पर्यायः कः?

- (A) सविता
- (B) रात्रिः

(C) प्रभा

(D) संध्या

✓ उत्तर: (B) रात्रि:

---

📌 व्याकरण आधारित प्रश्न (Grammar Questions)

51. 'नरः' शब्दस्य पंचमी विभक्तिः एकवचनं किम्?

(A) नरायः

(B) नरात्

(C) नरेण

(D) नरस्य

✓ उत्तर: (B) नरात्

52. 'गृहे' इत्यस्य कारकं किम्?

(A) अपादान

(B) अधिकरण

(C) करण

(D) संबंध

✓ उत्तर: (B) अधिकरण

53. 'सुखं' इत्यस्य विपरीतपदम् किम्?

(A) दुःखम्

(B) अशुभम्

(C) विपद्

(D) मरणम्

✓ उत्तर: (A) दुःखम्

54. 'रामेण' इत्यस्मिन् पदे '-एण' प्रत्ययः कस्य विभक्तेः चिह्नम् अस्ति?

(A) प्रथमा

(B) द्वितीया

(C) तृतीया

(D) चतुर्थी

✓ उत्तर: (C) तृतीया

55. 'अहम्' इत्यस्मिन् पदे 'कः पुरुषः अस्ति?'

(A) प्रथम पुरुष

(B) मध्यम पुरुष

(C) उत्तम पुरुष

(D) विशेषण

✓ उत्तर: (C) उत्तम पुरुष

56. 'धनम्' इत्यस्य समानार्थकः कः?

(A) विभवः

(B) यशः

(C) तेजः

(D) जीवनम्

✓ उत्तरः (A) विभवः

57. 'अहं पठामि' इत्यस्मिन् वाक्ये 'पठामि' इत्यस्य लकारः कः?

(A) लट्

(B) लृट्

(C) लोट्

(D) लङ्

✓ उत्तरः (A) लट्

58. 'गृहम्' इत्यस्य द्विवचनं किम्?

(A) गृहे

(B) गृहानि

(C) गृहौ

(D) गृहेभ्यः

✓ उत्तरः (C) गृहौ

59. 'शुभम्' इत्यस्य समानार्थकः कः?

(A) अशुभम्

(B) मङ्गलम्

(C) अमृतम्

(D) कालः

✓ उत्तरः (B) मङ्गलम्

60. 'श्वः' इत्यस्य अर्थः कः?

(A) आज

(B) कल

(C) परसौ

(D) कभी नहीं

✓ उत्तरः (B) कल

---

✿ साहित्य आधारित प्रश्न (Literature Questions)

61. 'मनुस्मृति' ग्रंथस्य रचनाकारः कः?

(A) कालिदासः

(B) महर्षिः मनुः

(C) व्यासः

(D) अश्वघोषः

✓ उत्तरः (B) महर्षिः मनुः

62. 'हितोपदेशः' ग्रंथस्य रचनाकारः कः?

(A) नारायण पंडितः

(B) विष्णु शर्मा

(C) कालिदासः

(D) बाणभट्टः

✓ उत्तरः (A) नारायण पंडितः

63. 'श्रीमद्भगवद्गीता' ग्रंथस्य संवादः केन सह अस्ति?

(A) अर्जुनः – कृष्णः

(B) भीष्मः – युधिष्ठिरः

(C) विदुरः – धृतराष्ट्रः

(D) दुर्योधनः – कर्णः

✓ उत्तरः (A) अर्जुनः – कृष्णः

64. 'रामायण' कथायाः मुख्यः खलनायकः कः?

(A) रावणः

(B) दुर्योधनः

(C) शकुनिः

(D) कुंभकर्णः

✓ उत्तरः (A) रावणः

65. 'कुमारसंभवम्' कस्य काव्यम् अस्ति?

(A) कालिदासः

(B) अश्वघोषः

(C) बाणभट्टः

(D) भासः

✓ उत्तरः (A) कालिदासः

66. 'रघुवंशम्' इत्यस्य कर्ता कः?

(A) कालिदासः

(B) भवभूति

(C) अश्वघोषः

(D) बाणभट्टः

✓ उत्तरः (A) कालिदासः

67. 'शकुंतला' कस्य पुत्रः आसीत्?

(A) भरतः

- (B) अर्जुनः
- (C) कृष्णः
- (D) युधिष्ठिरः
- ✓ उत्तरः (A) भरतः

68. 'सुभाषितानि' कथं कथ्यते?

- (A) उपदेशवाक्यानि
- (B) कथा
- (C) श्लोकः
- (D) वचनम्
- ✓ उत्तरः (A) उपदेशवाक्यानि

69. 'दशकुमारचरितम्' ग्रंथस्य रचनाकारः कः?

- (A) दण्डिनः
- (B) भवभूति
- (C) बाणभट्टः
- (D) कालिदासः
- ✓ उत्तरः (A) दण्डिनः

70. 'गुहा' इत्यस्य पर्यायः कः?

- (A) कंदरा
- (B) पथः
- (C) नदी
- (D) पर्वतः
- ✓ उत्तरः (A) कंदरा

---

📌 विविध (Miscellaneous Questions)

71. 'एकः' इत्यस्य संख्यावाचकं पदं किम्?

- (A) द्वि
- (B) त्री
- (C) एक
- (D) सप्त
- ✓ उत्तरः (C) एक

72. 'सप्ताहः' इत्यस्य अर्थः कः?

- (A) एक मासः
- (B) सात दिवसाः
- (C) एक वर्षः

(D) चार दिवसाः

✓ उत्तरः (B) सात दिवसाः

73. 'माता' इत्यस्य विपरीतपदम् किम्?

(A) पिता

(B) भ्राता

(C) सखा

(D) पुत्रः

✓ उत्तरः (A) पिता

74. 'वृक्षः' इत्यस्य समानार्थकः कः?

(A) तरुः

(B) नदी

(C) पर्वतः

(D) मेघः

✓ उत्तरः (A) तरुः

75. 'गुरुः' इत्यस्य स्त्रीलिंग रूपं किम्?

(A) गुरुः

(B) गुर्वी

(C) गुरुश्री

(D) गुरवः

✓ उत्तरः (B) गुर्वी

---

📌 व्याकरण आधारित प्रश्न (Grammar Questions)

76. 'मुनिः' इत्यस्य सप्तमी विभक्तिः एकवचनं किम्?

(A) मुनेः

(B) मुनौ

(C) मुनिना

(D) मुनिः

✓ उत्तरः (B) मुनौ

77. 'पुस्तकम्' इत्यस्मिन् शब्दे कः लिङ्गः अस्ति?

(A) पुल्लिङ्गः

(B) स्त्रीलिङ्गः

(C) नपुंसकलिङ्गः

(D) उभयलिङ्गः

✓ उत्तरः (C) नपुंसकलिङ्गः

78. 'गच्छति' इत्यस्मिन् पदे कः धातुः अस्ति?

- (A) पठ्
- (B) गम्
- (C) खाद्
- (D) स्था

✓ उत्तरः (B) गम्

79. 'विद्या' इत्यस्य समानार्थकः कः?

- (A) ज्ञानम्
- (B) तपः
- (C) वचनम्
- (D) सुखम्

✓ उत्तरः (A) ज्ञानम्

80. 'सदा' इत्यस्य विपरीतपदम् किम्?

- (A) कदा
- (B) अब
- (C) कदाचित्
- (D) सर्वदा

✓ उत्तरः (C) कदाचित्

81. 'मित्रम्' इत्यस्मिन् पदे कः लिङ्गः अस्ति?

- (A) पुल्लिङ्गः
- (B) स्त्रीलिङ्गः
- (C) नपुंसकलिङ्गः
- (D) उभयलिङ्गः

✓ उत्तरः (C) नपुंसकलिङ्गः

82. 'विद्या' इत्यस्य बहुवचनं किम्?

- (A) विद्याः
- (B) विद्ये
- (C) विद्याः
- (D) विद्यासु

✓ उत्तरः (A) विद्याः

83. 'गच्छति' इत्यस्य भूतकालरूपं किम्?

- (A) गच्छति
- (B) अगच्छत्
- (C) गमिष्यति
- (D) गच्छेयम्

✓ उत्तरः (B) अगच्छत्

84. 'सुखम्' इत्यस्य विपरीतपदम् किम्?

- (A) अशुभम्
- (B) दुःखम्
- (C) तपः
- (D) जीवनम्

✓ उत्तर: (B) दुःखम्

85. 'पठति' इत्यस्य लकारः कः?

- (A) लट्
- (B) लृट्
- (C) लोट्
- (D) लङ्

✓ उत्तर: (A) लट्

---

📌 साहित्य आधारित प्रश्न (Literature Questions)

86. 'अभिज्ञानशाकुंतलम्' कस्य काव्यम् अस्ति?

- (A) कालिदासः
- (B) बाणभट्टः
- (C) अश्वघोषः
- (D) दण्डिनः

✓ उत्तर: (A) कालिदासः

87. 'महाभारत' ग्रंथस्य रचनाकारः कः?

- (A) वाल्मीकि
- (B) वेदव्यासः
- (C) कालिदासः
- (D) विशाखदत्तः

✓ उत्तर: (B) वेदव्यासः

88. 'हितोपदेशः' कस्य कृतिः अस्ति?

- (A) विष्णु शर्मा
- (B) नारायण पंडितः
- (C) दण्डिनः
- (D) कालिदासः

✓ उत्तर: (B) नारायण पंडितः

89. 'पंचतंत्र' कथासंग्रहस्य लेखकः कः?

- (A) विष्णु शर्मा
- (B) कालिदासः

(C) भासः

(D) अश्वघोषः

✓ उत्तरः (A) विष्णु शर्मा

90. 'रामायण' कथायाः मुख्यः खलनायकः कः?

(A) रावणः

(B) दुर्योधनः

(C) शकुनिः

(D) कुंभकर्णः

✓ उत्तरः (A) रावणः

91. 'भगवद्गीता' केन रचितः ग्रंथः अस्ति?

(A) वेदव्यासः

(B) वाल्मीकि

(C) कालिदासः

(D) अश्वघोषः

✓ उत्तरः (A) वेदव्यासः

92. 'कुमारसंभवम्' कस्य काव्यम् अस्ति?

(A) कालिदासः

(B) बाणभट्टः

(C) भवभूति

(D) दण्डिनः

✓ उत्तरः (A) कालिदासः

93. 'स्वर्गस्य मार्गः कः अस्ति?'

(A) धर्मः

(B) धनम्

(C) तपः

(D) ज्ञानम्

✓ उत्तरः (A) धर्मः

94. 'शकुंतला' कस्य पुत्रः आसीत्?

(A) अर्जुनः

(B) भरतः

(C) कृष्णः

(D) युधिष्ठिरः

✓ उत्तरः (B) भरतः

95. 'अशोकवर्द्धनः' कः प्रसिद्धः राजा आसीत्?

(A) मौर्यवंशीयः

- (B) गुप्तवंशीयः  
(C) पल्लववंशीयः  
(D) राष्ट्रकूटवंशीयः  
✓ उत्तर: (A) मौर्यवंशीयः
- 

✂ विविध (Miscellaneous Questions)

96. 'गुहा' इत्यस्य पर्यायः कः?

- (A) कंदरा  
(B) पथः  
(C) नदी  
(D) पर्वतः  
✓ उत्तर: (A) कंदरा

97. 'एकः' इत्यस्य संख्यावाचकं पदं किम्?

- (A) द्वि  
(B) त्री  
(C) एक  
(D) सप्त  
✓ उत्तर: (C) एक

98. 'सप्ताहः' इत्यस्य अर्थः कः?

- (A) एक मासः  
(B) सात दिवसाः  
(C) एक वर्षः  
(D) चार दिवसाः  
✓ उत्तर: (B) सात दिवसाः

99. 'माता' इत्यस्य विपरीतपदम् किम्?

- (A) पिता  
(B) भ्राता  
(C) सखा  
(D) पुत्रः  
✓ उत्तर: (A) पिता

100. 'गुरुः' इत्यस्य स्त्रीलिंग रूपं किम्?

- (A) गुरुः  
(B) गुर्वी  
(C) गुरुश्री

(D) गुरवः

✓ उत्तरः (B) गुर्वी